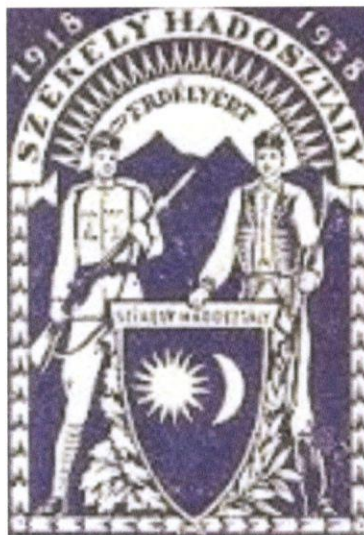

A Hadosztály

“A kötelesség az életnél is előbbre való”

– Tisztelgő főhajtás a Székely Hadosztály és Dandár előtt –

- 2020/2022 -

Sorozatkonceptió

A doku-dráma műfaja – hála a Netflix műsorpolitikájának és kreatívjainak – egy új dimenzióba lépett. Dramatizált jelenetei történelmileg hiteles díszletekben és jelmezekben, a játékfilmes követelményeknek megfelelően alakulnak. A dramaturgiai ív meghatározott pontjain azonban belép egy-egy szakértő, értelmezi, kiegészíti és kontextusba helyezi a látottakat. Az ún. ‘production value’ biztosítja a látványos, izgalmas televíziós élményt.

Az „A hadosztály” munkacímű tervünk egy 3x45 perces doku-dráma sorozat. Magyarország első világháborút követő, tragikus első esztendejéből elevenít fel egy már-már teljességgel elfeledett történetet. Arról az időszakról beszélünk, amelyet történelemkönyveink felületesen, ma is csak politikatörténeti szempontokat figyelembe véve, három részre tanítanak: 1. Ószirózsás forradalom, 2., Károlyi kormány 3. Tanácsköztársaság.

Ennél azonban sokkal többről van szó. Ezer esztendő, sok-sok egymást követő magyar generáció hite, reménye, bizodalma foszlott egyetlen év alatt a semmibe. Erről kötelességünk beszélni, ezt kötelességünk megosztani a világgal.

Sorozatunk négy katona sorsát kíséri végig. Mind a négyen a Nagy Háborúban harcoltak, különböző társadalmi hátterekkel, különböző végeken és különböző rangokban. A néző krimiszerű politikai ármánykodáson, akciófilmes izgalmon, görög drámákat idéző személyes konfliktusokon keresztül ismerheti meg az elmúlt XX. század igazi arcát.

Történelmi háttér az epizódoknak megfelelően:

1. Székelyföldön a 38. kolozsvári honvéd gyalogos hadosztály leszerelt bakáiból alakulat szerveződik. Cél, hogy a betörő román alakulatok előretörését megakadályozzák és megvédje Erdély integritását. Kratochvil Károly ezredes vezetésével megalakul a Székely Hadosztály, megkezdődhet a szervezett ellenállás.
2. A hadosztály Erdély földrajzi határait védi. Hősies helytállásukkal hónapokig feltartóztatják a román hadsereg alakulatait, megakadályozva, hogy azok a Tiszáig előrenyomulhassanak. A román túlerő sikeres áttörése és az időközben kikiáltott Tanácsköztársaság harapófogójában Kratochvil ezredes meghozza azóta is vitatott döntését: a román hadsereg előtt teszi le a fegyvert és nem csatlakozik a proletárdiktatúra Vörös Hadseregéhez. Így azonban, legalábbis az őt ért vádak szerint, hozzájárul a román katonák későbbi budapesti bevonulásához.
3. A foszlott Székely Hadosztály legénységének egy része beáll a Nemzeti Hadseregbe és a Horthy kormányzó vezetése alatt újjászerveződő Magyarország közigazgatási alapja lesz. Stromfeld sikeres északi hadjárata során visszafoglalja a Felvidék több városát, amelyeket aztán egy politikai döntés következtében feltétel nélkül fel kell adnia. Augusztus 3-án foszlik a Vörös Hadsereg, 4-én a román csapatok bevonulnak Budapestre. 1919. november 16-án, pontosan a Magyar Népköztársaság kikiáltásának évfordulóján, Horthy Miklós, a Nemzeti Hadsereg élén, ünnepélyesen bevonul a fővárosba és visszaállítja a rendet.

Főszereplőink

1. Magyar Gáspár

A Hargita megyei Baróton születik egy nyolc gyermekes székely családban; besorozzák és közkatonaként harcolja végig a Nagy Háborút; leszerelt bakaként falujában megéli a román betörést; részt vesz a fegyveres ellenállásban; a fegyverletételig harcol a Székely Hadosztályban; Demecserből megszökik, beáll a Rongyos Gárdába, de sebesülése miatt hazaindul, de út közben belehal sérüléseibe; öt gyermeket hagy árván.

Drámája: végigharcolja a Nagy Háborút - harcol az oroszok ellen, az olaszok, a románok, a kommunisták és az osztrák reguláris hadsereg ellen, mindenhol győz, helytáll. Célja, hogy hazamenjen Barótra, ahol gyermekei és felesége, Róza várja. Az úton hazafelé 1919. június 25-én belehal sérüléseibe. Három nap múlva több ezren, némán temetik el háza kertjében, az immár hivatalosan is a Román Királyság közigazgatásához tartozó székelyföldi Baróton.

2. Kratochvil Károly

Katonacsaládból származik; József főherceg fiainak nevelését irányítja; a háború kitörésekor saját kérésére a galíciai frontra vezénylik, majd az olasz fronton harcol a háború végéig; a Székely Hadosztály parancsnokaként a fegyverletételt követően román börtönbe kerül, ahonnan 1920. szeptember 27-én szabadul.

Drámája: Tökéletes katona. Royalista. Pontosan tudja, hogy a Magyar Királyi haderőnek minden lehetősége meg lett volna, hogy a határait megvédje és kitartsa a béketárgyalások lezárásáig. Mindent megtesz, hogy megállítsa a hazájára törő románokat. Mégis úgy dönt, hogy leteszi a fegyvert a románok előtt, és nem csatlakozik az akkor már Stromfeld irányítása alatt áll Vörös Hadsereghez. 1924-ben nyugdíjazzák és sosem aktiválják újra, ami számára élete végéig feldolgozhatatlan marad. 1946. szeptember 19-én hal meg Balatonszepezden, abban a keserű tudatban, hogy a Magyar Királyságnak mindörökre vége.

3. Stromfeld Aurél

Újpesten születik; a Ludovikára jár; a világháború kitörésekor a Balkánra vezénylik, utána az olasz fronton szolgál; Ő vezényli le a Császári és Királyi Hadsereg visszavonulását; 1919. április 21-től a Vörös Hadsereg vezérkari főnöke; sikeres felvidéki hadjárata során visszafoglalja Kassát, Érsekújvárt, Eperjest; három év börtönre ítélik. 1921-ben szabadul.

Drámája: Tehetséges, nagyreményű katona. Hite szerint a politikai vezető személyétől függetlenül a haza területét minden körülmények között meg kell védeni. Sikeres Északi Hadjárata a Tanácskormány megállítja, az elfoglalt területeket fel kell adnia. Lemond. Börtön büntetésre ítélik. 1927. október 10-én rangjától, kitüntetésaitől, vagyonától megfosztva raktárosként hal meg.

4. Stomm Marcel

Vácott születik, grófi családban; szakaszvezetőként a galíciai fronton kezdi a Nagy Háborút; de orosz fogságból megszökik; az erdélyi fronton harcol, a Székely Hadosztályhoz kerül, Kratochvil mellé; jelen van azon az elvi vitán, amelyet egy vasúti fülkében Kratochvil és Stromfeld folytat a Debrecen és Szatmárnémeti közötti vonalon; a fegyverletételt követően román fogságba kerül; megszökik és Szegeden Horthyhoz csatlakozik és a Nemzeti Hadsereggel vonul be Budapestre.

Drámája: Kulturált, eszes, lojális, tehetséges katona. 1943. február 1-én "búcsúparancsában" felosztatja 2. Magyar Hadsereg III. Hadtestjét, ezzel megmentve több ezer katonája életét. 1951. október 11-én kötél általi halálra ítélik, amit félév múlva életfogytiglanra változtatnak, majd 1954. augusztus 6-án váratlanul szabadlábra helyezik. 1968. április 25-én rangjától, kitüntetéseitől, vagyonától megfosztva hal meg.

Szinopszis I. rész

Dokumentumfilmszerűen peregnek a jelenetek. Szakértőink mesélnek, látjuk, halljuk az Őszirózsás Forradalom, a Tisza-gyilkosság képeit, annak világ és belpolitikai következményeit

Szakértők:

1918. október 16-án Tisza István bejelenti, hogy a Monarchia elvesztette a háborút. A császár közli, hogy „Ausztria szövetséges állammá alakul át, melyben minden néptörzs saját külön állami közösséget alkot letelepülési területén.” (IV. Károly beszéde a magyar parlamentben). Október 20-án Wekerle miniszterelnök lemond. A kormány helyét átvevő Nemzeti Tanács élére Károlyi Mihályt választják, akit azonban IV. Károly király nem akar kinevezni. Október 28-án megalakul Csehszlovákia, 29-én Horvátország, 30-án kihirdetik Ausztria új kormányát.

*

Október 28-31. közötti utcai tüntetések, felvonulások, sztrájkok zajlanak, melyek során a rendőrség a Nemzeti Tanácshoz csatlakozik. 29-én a Monarchia fegyverszünetet kér Olaszországtól, József főherceg kormányzó kinevezi Károlyit miniszterelnöknek.

Október 31-én Tisza István grófot Hermina úti otthonában orvul meggyilkolják.

A fegyverszüneti megállapodás aláírásával a Monarchia alkotórészeinél is kisebb darabjaira hull szét. Közigazgatása teljes káoszba süllyed, az állam összeomlik. Károlyi Mihály gróf vezetésével új törvényhozó szerv alakul, Nemzeti Tanács.

*

„Károlyi Mihály abból a célból, hogy Magyarország különválását Ausztriától tüntetően kidomborítsa a hatalom átvétele után magyar részről külön fegyverszünet megkötését kívánta,

noha Felső-Olaszországban már a monarchia összes csapatára nézve aláírták a fegyverszünetet, s ez még hozzá Magyarország területi épségét nem érintette. Károlyinak ez a lépése végzetes lett számunkra.” (Horthy Miklós: Emlékirataim)

1. dramatikus rész – Hazaérkezés, Nagyvárad pályaudvar - nappal, külső

A vonat lassan gurul be Nagyvárad pályaudvarára. Egetverő éljenzés, harangzúgás, harsogó Rákóczi induló. A tehervagonok ajtajában, ablakaiban és lépcsőin sapkájukkal integető boldog, könnyes szemű katonák. A várakozó fiatal lányok kezében virágsokrok, sóspercek, nemzeti szín szalaggal átkötött kenyerek, cigaretták. A hátsó kocsikból vidáman ugrálnak le a tiszték. A vonat megáll, kürtszó jelzi a sorakozót. A fáradságtól sápadt, meggyötört arcú legénység rendben, fegyelmezetten, vállukon fegyverrel, sapkájuk elején kokárdával, boldogan énekelve, feszes vigyázban állnak. Parancsnokuk, Kratochvil Károly ezredes szól hozzájuk:

- Négy és fél év előtt ugyaninnen indultunk el és fogadtuk, hogy győzelmesen érünk haza. Főlemelt fővel állíthatom, hogy ígéretünket teljesítettük. Emlékezzünk most azokra a drága bajtársainkra, akik vérüket ontva ott maradtak a csatatéren! Isten áldása rajtuk! Mi pedig, akik hazajöttünk, köszönjük a szeretetteljes fogadtatást! Éljen a haza! Éljen Nagyvárad és Erdély!

Zúgó éljenzés közepette sapkák, virágok repülnek a magasba. Megszólal a Himnusz, amit mindenki sírva énekel együtt a lesoványodott, megtört katonákkal. A városon végig egybefüggő virágzönyegen dalolva indulnak a honvédek a kaszárnya felé.

Magyari Gáspár honvéd meghatódva búcsúzik bajtársaitól. Kratochvil ezredes kitüntetés tűz kedves katonája szíve fölé, majd szokásától eltérően, magához öleli a fiút.

*

Szakértők:

A belgrádi egyezményt november 13-án 23:15 perckor Linder Béla írja alá, ami már érinti Magyarország határait és lényegesen kedvezőtlenebb, mint a 10 nappal előbb aláírt padovai egyezmény. IV. Károly magyar király még ezen a napon lemond.

Amint híre fut a belgrádi egyezménynek, amely a demarkációs vonalat a Marosnál húzza meg, a székelység megérezi, hogy minden eddiginél nehezebb, válságosabb idők következnek. Ekkor merül fel először az önálló Székely Köztársaság kikiáltásának gondolata.

*

November 16-án kikiáltják a Magyar Népköztársaságot. 400 év után Magyarország újra szuverén állam lesz, melynek határai a belgrádi egyezmény alapján meghatározott demarkációs vonalak mentén húzódnak.

Károlyi Mihály miniszterelnök és Linder Béla hadügyminiszter teljes leszerelésről beszél a Parlament lépcsőjén. Fegyver nélküli harcot hirdetnek, több katonát látni sem akarnak, mondják.

*

2. dramatikus rész – Baróton – nappal, külső

*

Szakértők:

November 12-én a román csapatok a tölgyesi szoroson keresztül akadálytalanul kezdik meg Erdély megszállását, decemberre Székelyföld román kézre került.

November 26-án Kratochvil Károly ezredes Kolozsvárra érkezik, hogy átvegye Erdély katonai parancsnokságát. Azonnal értesül róla, hogy a megszállt Székelyföldön, ezen belül is az Erdővidéken (Baróton és környékén) toborzásba kezdtek a székely tisztek. Járják a falvakat és a katonaviselt férfiakat csatlakozásra szólítják egy azonnal felálló haderőhöz, melynek célja az Erdélybe betört románok kiverése. Az ötlet Zágoni Istváné volt.

*

3. dramatikus rész – Kratochvil előtt Kolozsváron - nappal, belső

*

December 1-én Gyulafehérváron tartják a magyarországi románok nemzetgyűlését, amelyen a megjelent 1228 küldött kinyilvánítja, hogy Erdély, a Körösök vidéke, Bánát és Máramaros – összesen 26 történelmi vármegye – a Román Királysághoz csatlakozik. Az egyoldalú határozat teljesen megfosztja az erdélyi magyarságot önrendelkezési jogától és egyáltalán nem áll összhangban a belgrádi egyezményel.

4. dramatikus rész – Stromfeld és Pogány – nappal, belső

Szakértők:

December 13-án a Román Királyság proklamálja Erdély és Regát egyesülését, a román megszálló hadmozdulatok hivatalosan is megindulnak.

*

December 24-e az a gyászos nap, amikor a románok ellenállás nélkül bevonultak Kolozsvárra, élükön a felettebb gyengén felszerelt és felfegyverzett román nemzeti gárda alakulatai, s közvetlenül utánuk a regátbeli román csapatok. A Kolozsvárott alakulóban lévő székely hadosztály a román bevonulást megelőzően Bánffyhunyard felé vonul vissza

*

5. dramatikus rész - Kolozsvár feladása – Főhadiszállás - éjszaka, belső

*

Dramatikus részek

1/3

1. Érkezés Nagyváradra (Kratochvil és Gáspár)
2. Baróton (Gáspár akcióban)
3. Kratochvil előtt Kolozsváron (Kratochvil, Gáspár és Stomm)
4. Stromfeld-Pogány
5. Kolozsvár feladása (1918.12.24)

2/3

6. Csucsai harcok (Gáspár akcióban)
7. A vonaton (Stromfeld, Kratochvil, Stomm)
8. Károlyi szatmárnémeti beszéde (Kratochvil, Stromfeld, Gáspár, Stomm)
9. Vörösök elzavarása Szatmárból (Gáspár akcióban)
10. Fegyverletétel (1919.04.26.)

3/3

11. Szökés, csatlakozás a Rongyos Gárdához (Gáspár)
12. Csatlakozása a Nemzeti Hadsereghez (Stomm)
13. Románok Budapesten, Gáspár megsebesülése
14. Horthy bevonulása Budapestre (Stomm)
15. Gáspár halála és temetése

Horthy Miklós:

„Tetemre hívom itt a Duna partján a magyar fővárost: ez a város megtagadta ezeréves múltját, ez a város sárba tiporta koronáját, nemzeti színeit és vörös rongyokba öltözött. Ez a város börtönre vetette, kiűldözte a hazából annak legjobbjait és egy év alatt elprédálta összes javainkat.”

Tormay Cecile:

„Történetünk legsötétebb éjszakája volt ez és most olyan ígéretes a reggel, mert eljöttetek. (...) Bennetek térnek meg Gorlice, Limanova legendás hősei, azok, akik győztek a szent Kárpátokon, az erdélyi havasokon, a Duna szerb partjain, az Adria kék vizei felett és tizenkétszer győztek Isonzón és az Alpokon.”

Stáblista

producer	-	Sipos Kornél
rendező	-	Domonkos László, Soós Péter
forgatókönyvíró	-	Domonkos László, Szilágyi Andor, Soós Péter, Sipos Kornél
operatőr	-	Tóth Zsolt

Szakértők

Babucs Zoltán
Raffay Ernő
Lucian Boia (román)
Brian Cartledge (angol)

Tervezett gyártási terv

Előkészítés	2021. január - augusztus
<ul style="list-style-type: none"> • Forgatókönyv • Helyszíneresés • Szereplőválogatás 	
Gyártás	2021 szept. – 2022. május
<ul style="list-style-type: none"> • Előkészítés • Forgatás Dokumentumok feldolgozása Archív anyagok digitalizálása • Utómunka Vágás Animáció Zene Hangutómunka 	
Kész film	2022. június

“A székely csapatok és alakulatok azért álltak össze, hogy Erdélyt visszaszerezzék. Ebben a törekvésükben támogatásra, segítségre nem találtak, inkább ellenszeggel nézték őket

Hungary -1031. Budapest, Monostori u. 8.

mindenütt. Kezdetben túl gyengék voltak ahhoz, hogy valami döntést elérhessenek, éppen csak a magyarok lemészárlását és a polgárháborút akadályozhatták meg Erdélyben, később pedig a bolsevizmus volt az a súly, amely rájuk nehezedett, amely fojtogatta és minden akciójukat megghiúsította. Sem Erdélyen, sem a magyar hazán segíteni nem tudván, nem maradt más hátra, mint, hogy fegyverszünetet kössön, mert nem akart sem bolsevista lenni, sem az oláhokkal együtt menni a magyar bolsevizmus ellen.”

(szentkereszthegyi Kratochvil Károly ny.altábornagy, a Székely Hadosztály parancsnoka)

*

“Hadd ismerje meg a világ az erdélyi lelket, hadd lássa meg, hogy sem Bethlen Gábor, sem Bem apó katonái nem haltak ki. Hadd döbbenjen meg mindenki, aki az „erdélyit”, a „menekültet” kellemetlen idegennek tekinti és lekicsinyli ... Mindezek felett pedig kegyeletes és szent kötelességet akartam teljesíteni, hogy ezerötszáz erdélyi és székely ellenforradalmár és névtelen hősi halott bajtársunk véres emlékéhez tetemre hívjam a magyarságot!”

(Koréh Endre, a Székely Hadosztály és Dandár tábori lelkésze)

*

„Nem tudok meghatottság nélkül emlékezni volt hadosztályparancsnokomra és a székely hadosztályra. Ennél talán csak a büszkeségem nagyobb, hogy Kratochvil ezredes mellett, a székelyhadosztály-parancsnokság vezérkari osztályára beosztva küzdhettem Erdélyért ...”

(Stomm Marcel, altábornagy a doni III. Hadtest parancsnoka)

Domonkos László

Soós Péter

Sipos Kornél